

De winter van 1009

Verhaal van de Maand januari 2009

De winter had het land stevig in zijn greep. Een harde oostenwind had vrij spel op de vlakte en stuwde de sneeuw op tot een dichte deken. Het was zo koud, dat zelfs de schaarse bomen protesteerden en krakend onder de zware druk van ijs hun takken afbraken. Slechts een groep reusachtige, gestapelde stenen, waarvan de betekenis al generaties geleden verloren was gegaan, midden op de vlakte leek de winter te kunnen weerstaan. De koud martelde, de wind beukte, de opgejaagde sneeuw trachtte de steenhoop te laten verdwijnen in de achtergrond; tevergeefs. Plotseling, terwijl de winterse elementen elke zintuiglijke waarneming eigenlijk onmogelijk maakten, veranderde als op een geheimzinnig verhaal een eenzaam sneeuwhoopje in de betrekkelijke luwte van de stenen in een mens. Zomer of winter, gloeiende hitte of ijzige koude, Beyo de Wijze, zat naast zijn stenen en wachtte op gebeurtenissen die kwamen. Zo ver als hij op de grote vlakte woonde naast de steenhoop, ver van de dichtst bij zijnde nederzetting, als zijn hulp, zijn raad nodig was, dan wist men hem altijd te vinden. Gebeurtenissen kwamen bij hem als vanzelf. Alhoewel... in deze dichte sneeuwdeken... Beyo de Wijze stak zijn handen in de lucht en de oostenwind hield even de adem in om Fosse, Beyo's trouwe sneeuwkat, voor de voeten van zijn meester veilig te laten landen.

"Pangearda", zei Beyo de Wijze slechts en kreeg nauwelijks de gelegenheid op de sneeuwkat te springen, zó blij was Fosse. Het dorp Pangearda! Dáár gingen ze heen! Van pure vreugde maakt Fosse zonder te letten op zijn berijder een koprol in de lucht. Pangearda! Pangearda, waar zijn vrienden woonden. Pangearda, dat betekende even weg van deze door de winter gegeselde vlakte. Daar vergat je gewoonweg de protesten van je meester voor. Een dubbele koprol was dat waard, plus scherpe stijgvucht tot boven het sneeuwwoolkendek. Pangearda, we komen er aan!

Hoewel redelijk beschut door de vele bomen, had de winter toch ook Pangearda in zijn greep gekregen en mens, dier en onderkomen bedekt onder een dikke laag stuifsnieuw. Het was slechts te danken aan de pluimen, die wanhopig vechtend uit de rookopeningen ontsnapten, dat Fosse niet in zijn grote enthousiasme het dorp zonder meer voorbij vloog. De sneeuwkat daalde pijlsnel naar de grond en mengde zich luid mauwend onder zijn vrienden. Beyo de Wijze liet hij over aan het eerbiedige welkom van zorgelijk kijkende dorpsoudsten.

Het ging niet goed in Pangearda. De winter hield veel te lang aan. Het was veel te koud. De voedselvoorraden raakten op. De verveling, de irritaties en de honger sloegen toe. En nu hadden ook nog twee vooraanstaande inwoners van het dorp ruzie, gróte ruzie. Kort geleden nog burens en de dikste vrienden. Vandaag haten ze elkaar, stonden ze elkaar zelfs schreeuwend en scheldend naar het leven. Waarom? Niemand wist het. Elke vraag in die richting werd door beiden beantwoord met hemeltergend gevloek. De koude, de honger, ergernis, een vrouw? Een boze geest misschien? Beyo, Wijze, hêlp ons!

Gevolgd door een luide, joelende menigte voerden de oudsten Beyo de Wijze naar het centrum van het dorp, naar Bentis en Galke, burens en voormalige vrienden. Beyo keek hen beurtelings

strak aan, zweeg en wachtte roerloos. Bentis en Galke, bewust van de krachtmeting, keken stuurs en angstig terug. Het gejoel van de toekomstige inwoners van Pangearda verstomde, slechts het geluid van ritmische, voet verwarmend stampen op de grond vulde de lucht. Beyo maakte een gebaar met zijn rechterhand. De Pangeardaanse voeten zwegen. Spaarzaam verzameld droog hout werd van alle kanten op een hoop gegooid en in brand gestoken. Vuur! Beyo's linkerhand bewoog. Fosse de sneeuwkat verliet even zijn vrienden en kwam met een grote trommel voor zijn meester aangerend.

Hoog sprong Beyo rond het vuur, terwijl zijn handen een moordend ritme roffelden. Weer gingen de voeten van Pangeardanen, nu in transcenderende cadans. Bentis en Galke, burens en gezworen vijanden, stonden als aan de grond genageld. Slechts hun ogen volgden de Wijze in elke beweging, elke verandering. De sneeuw op zijn kleren smolt. Het vuur in zijn ogen brandde hen tegemoet. Zijn hoofd, zijn armen glommen van het zweet. Zijn handen schenen nauwelijks het trommelvel te raken. Zijn voeten bleven ruim boven de grond.

En toen was het stil. De voeten van de Wijze landden vlak voor de twee aangeklaagde mannen op de grond, tussen hen en het vuur. Bentis en Galke bogen het hoofd nog dieper, maar bleven zwijgen. De rechterhand van de Wijze verdween in zijn kleren en tergend langzaam kwam een spiegelscherf tevoorschijn. De Wijze keek. Met ingehouden adem probeerden de Pangeardanen mee te kijken. De Wijze zág ! Weerkaatste vlammen speelden over zijn gezicht; zijn ogen vensters naar de duisternis. De Wijze verstijfde, boog een moment het hoofd en smeedde de spiegelscherf in het vuur.

"Ik weet!", schreeuwde hij.

"Wie...? Wat...?", probeerde een dorpsoudste voorzichtig te vragen.

"Ik weet !!", herhaalde Beyo luidkeels.

"Dit gebeurde is té erg! Galke en Bentis....."

De hoofden van beide mannen raakten bijna de grond. Hun knieën knikten. Hun monden waren verlamd.

"Galke en Bentis. Als ík, de Wijze, moet spreken..... Oh, mannen, weten jullie, wat dan.....!?"

Donker en dreigend was zijn strakke blik. Toen draaide hij zich plotseling ogenschijnlijk achteloos om en liep weg bij het vuur. De monden van de Pangeardanen vielen van bange verwachting open. Wat nu? Bentis... Galke... ze zeiden nog steeds helemaal niets! Welke rampspoed.....? En Beyo de Wijze ging heen. Welke verschrikkelijke rampspoeden...? Twaalf passen was hij reeds van het vuur verwijderd. Toen riep een luid gekreun hem terug. Beyo glimlachte, twaalf passen slechts.

Galke zat ineengedoken met zijn hoofd tussen zijn knieën. Bentis lag op zijn buik op de grond en kermde. Met horten en stoten kwam het verhaal er uit. Galke en hij, burens en goede vrienden als zij waren, waren een tijd geleden er samen op uit getrokken, het bos in. Weg van het dorp, weg van de honger, weg van de verveling. Misschien konden ze de kou vergeten heel misschien wat vers eten verschalken. Uren zwierven ze door het bos. Niets gevonden. Alles was wit. Zelfs de lucht was een ondoordringbaar gordijn. Ze verdwaalden zelfs, en dat, terwijl ze beiden toch bekend stonden als goede jagers en spoorzoekers. Uitgeput en teneinde raad zochten ze beschutting onder iets wat leek op een boom. Dicht tegen elkaar aan, elkaars voeten, rug en hoofd warm wrijvend.

Toen hadden ze het gehoord, het geluid van water. Galke vulde Bentis' verhaal stotend en hortend aan. Stromend water hoorden ze, zomaar midden in de winter! Opgesprongen waren ze, zich blind voor-

uit stortend het geklater tegemoet. Daar... daar..... dáár! Daar, te midden van ijs en sneeuw ontsprong een beekje uit een rots. Gebroken ijs, stromend water. Een klein boompje, gras en een paar opgroeiende planten. Zelfs, je zag zelfs een kleine, groenblauwe vlinder.

Het leek wel alsof een enkele baan warm zonlicht in staat was gebleken dwars door de wintersneeuw heen te breken en hier het begin van de lente aan te kondigen. Totaal overdonderd waren ze dichterbij gekropen.

(Hier begonnen de verhalen van beide mannen enigszins uiteen te lopen.) Galke stak een verlangende hand uit. Het lenteplekje week terug. Bentis stak een verlangende hand uit. De baan zonlicht werd kleiner. Galke week achteruit. Bentis trok zich terug. De lentebode was er weer in volle glorie. Mochten ze dan alleen maar kijken? Terwijl ze bijna dood gingen van de kou? Galke dook. Bentis dook. Wanhopig. Volledig onverwachts. Te snel voor de lente om te kunnen vluchten. En toen.....?

Weg was een levenslange vriendschap. Galke had de lente het eerst te pakken. Bentis had de lente als eerste gevangen. Woedend vechtend beide mannen om die hand vol warmte. Bijtend werd het alleenrecht verdedigd om te ontsnappen uit de greep van de winter. Ieder voor zich vluchtte weg. Als gezworen vijanden kwamen ze uiteindelijk terug in Pangearda. Wie had nu de lente? Telkens als een van hen zijn hand koesterevend even in een zak stak, zeker de lente te zullen vinden, hield de ander deze triomfantelijk omhoog. Geen van beiden gunde de ander het genot zich even helemaal alleen voor een verstolen ogenblik reeds in het komende jaargetijde te wanen. En de andere Pangeardanen? Wat Galke en Bentis bezielde, wisten ze

niet, maar het moest wel iets zeer begerenswaardig zijn. De een koos partij voor Bentis, de ander voor Galke. Ze verdedigden, vochten mee, sympathiseerden in ieder geval, hopende dat ze zo mee zouden kunnen profiteren van dat onbekende, waarvoor de voormalige vrienden elkaar nu haatten.

Langzaam drong de betekenis van de bekentenis van hun twee dorpsgenoten in haar volle omvang tot de Pangeardanen door. Boegeroep overstemde de rest van het verhaal. Dreigende armen werden uitgestoken. Beyo's linkerhand bewoog. Fosse, de sneeuwkat, dook op uit het niets en op bevel wrong hij zich tussen beide beklagenswaardigen op de grond. Een grauw, twee kreten, een beet. Fosse melde zich trots weer bij zijn meester. Begerige Pangeardanen stortten zich op Bentis en Galke. Wijze en sneeuwkat stegen op en lieten het vechtende dorp onder zich.

De vlakte, om precies te zijn de grote steenhoop op de vlakte, nam als eerste dat jaar afscheid van de winter, die zo vreselijk lang had geduurd, en verwelkomde de lente.

- vrij naar Mzuri Sana
- opnieuw verteld door Marcel van der Pol
- afbeeldingen: internet